

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **B.T.**, spol. s r.o., M.X., N., IČO: X., proti žalovanému: **RNDr. A.K.**, K.X., Z.M., zast. JUDr. K.B., advokátom, F.X., N., **o zaplatenie 900.000,- Sk zo zmenky**, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo dňa 24. januára 2006 č.k. 16 Cb 82/2002-122, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre zo dňa 24. januára 2006 č.k. 16 Cb 82/2002-122 v napadnutej časti **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Nitre napadnutým rozsudkom zmenkový platobný rozkaz vydaný dňa 24. januára 2002 č.k. 21 Zm 64/01-11 v časti 6% úroku zo sumy 900.000,- Sk od 30.12.2000 do zaplatenia zrušil, vo zvyšku zmenkový platobný rozkaz ponechal v platnosti. Žalobcovi náhradu trov konania nepriznal.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že žalobca sa domáhal zaplatenia sumy 900.000,- Sk zo zmenky. V odôvodnení žaloby uviedol, že prijatím zmenky zo dňa 20.12.2000 sa žalovaný zaviazal právnenému predchodcovi žalobcu zaplatiť zmenkovú sumu splatnú 29.12.2000. Medzi žalobcom a J.Š., ako pôvodným majiteľom zmenky došlo dňa 24.9.2001 k uzavretiu zmluvy o postúpení pohľadávky, na základe ktorej postúpil postupca na žalobcu všetky práva zo zmenky vystavenej žalovaným, čím odôvodnil svoju vecnú aktívnu legitímáciu v konaní.

Súd vydal zmenkový platobný rozkaz, proti ktorému žalovaný podal námietky. Po prejednaní námietok súd vo veci rozhodol rozsudkom zo dňa 11. októbra 2002, ktorým ponechal zmenkový platobný rozkaz v platnosti. Proti rozsudku sa odvolal žalovaný a odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie na doplnenie dokazovania.

Súd v novom konaní doplnil dokazovanie a zistil, že v trestnom konaní vo veci trestného činu vydierania bolo konanie prerušené uznesením OR PZ N. zo dňa 15. novembra 2004, nakoľko sa nepodarilo zistiť skutočnosti oprávňujúce vykonať trestné stíhanie voči určitej osobe.

Súd mal po vykonaní dokazovania za preukázané, že žalovaný dňa 20. decembra 2002 vystavil vlastnú zmenku bez protestu na sumu 900.000,- Sk splatnú 29. decembra 2000. Z obsahu podaných námietok žalovaným, ako aj obrany v priebehu konania je zrejmé, že tieto spočívali v skutočnostiach súvisiacich s nátlakom a donucovaním pôvodného majiteľa zmenky vo vzťahu k žalovanému. Dňa 24. septembra 2001 došlo na základe zmluvy o postúpení pohľadávky uzavretej medzi žalobcom a pôvodným majiteľom zmenky J.Š. k prevodu práv zo zmenky na žalobcu.

Námietky žalovaného súd vyhodnotil ako relatívne vzťahujúce sa k jeho vzťahu k pôvodnému majiteľovi zmenky, spočívajúce v nátlaku pri vystavení a podpise zmenky. V konaní neboli preukázané podstatné skutočnosti, preto súd dospel k názoru, že námietky žalovaného nie sú právne relevantné v zmysle zákonného ust. § 17 zákona č. 191/1950 Zb.

Na základe uvedeného súd rozhodol tak, že ponechal zmenkový platobný rozkaz v platnosti a o 6% úroku rozhodol tak, že zmenkový platobný rozkaz v tejto časti zrušil, nakoľko podľa § 48 ods. 1 bod 2 zákona 191/1950 Zb. môže majiteľ zmenky žiadať 6% úrok zročnosti, nie z omeškania, ako žiadal žalobca.

O trovách konania rozhodol tak, že úspešnému žalobcovi ich náhradu nepriznal, nakoľko mu v čase vydania zmenkového platobného rozkazu nevznikli.

Žalovaný podal proti rozsudku v zákonnej lehote odvolanie podaním zo dňa 15. februára 2006.

V odôvodnení odvolania uviedol, že rozhodnutie súdu vychádza z neprávneho právneho posúdenia. V odvolaní poukázal na to, že súd sa zaoberal skutočnosťou, že majiteľ zmenky nepredložil zmenu žalovanému v lehote splatnosti s odkazom na ust. § 53 ods. 1 zákona, kedy nedochádza k strate práva majiteľa zmenky voči žalovanému a to s odkazom na § 77 ods. 1 zákona.

Nespochybnuje, že zmenka obsahuje všetky náležitosti uvedené v § 75 ako zmenka vlastná a pritom poukazuje na znenie § 77 ods. 1 v spojení s ďalšími relevantnými ustanoveniami zmenkového zákona. Zmenka bola vystavená so zročnosťou na určitý deň a to 29. decembra 2000. Poukázal na znenie § 38 ods. 1 zákona, pričom na platenie žalovanému nebola predložená. Zastáva názor, že týmto práva zo zmenky zanikli. Navrhol rozsudok v napadnutej časti zmeniť tak, že zmenkový platobný rozkaz zruší.

Najvyšší súd Slovenskej republiky prejednal vec podľa § 212 ods. 1 a § 214 ods. 1 O.s.p. a zistil, že odvolanie je dôvodné.

Predmetom odvolacieho konania je odvolanie žalovaného proti rozsudku, ktorým bol ponechaný zmenkový platobný rozkaz v časti istiny 900.000,- Sk platnosti.

Žalobca svoje právo odvodzuje z vlastnej zmenky vystavenej žalovaným dňa 20. decembra 2000, ktorou sa zaviazal zaplatiť zmenkovú pohľadávku 900.000,- Sk J.Š., H.X.. Splatnosť zmenky bola dňa 29. decembra 2000. Súd prvého stupňa vydal dňa zmenkový platobný rozkaz, proti ktorému podal žalovaný v zákonnej lehote námietky.

Súd prvého stupňa vznesené námietky v plnom rozsahu neakceptoval a vo veci rozhodol tak, že zmenkový platobný rozkaz ponechal v platnosti v časti sumy 900.000,- Sk.

Zmenka je cenný papier, prevoditeľný rubopisom, s ktorým sú späté práva zmenečného veriteľa na zaplatenie peňažnej pohľadávky v ňom uvedenej. K platnosti zmenky sú zákonom predpísané predpoklady a vyžadované základné náležitosti. Vznik zmenky nie je

viazaný na uvedenie kauzy. Rubopis (indosament) je osobitným zmenkovo-právnym prostriedkom prevádzania práv zo zmenky, ktorým v zásade možno prevádzať každú zmenku, okrem rektazmenky t.j. zmenky obsahujúcej doložku „nie na rad“ alebo inú doložku rovnakého významu.

Zmenkový právny vzťah, teda právo na plnenie zo zmenky a povinnosť toto plnenie poskytnúť vzniká zároveň v jednom okamžiku. Zmenkový právny vzťah vzniká, keď podpísaná zmenka osobou spôsobilou sa zmenečne zaväzovať, teda zmenečným dlžníkom, sa dostane do rúk osobe, ktorá je spôsobilou byť osobou zmenečne zaviazanou, teda byť zmenečným veriteľom. V danom prípade je jednoznačné, že predpoklady vzniku zmenkového záväzku boli splnené.

Predmetom posudzovaného nároku je právo z vlastnej zmenky na rad a bez protestu.

Odvolaací súd pri posudzovaní veci prijal názor, že úlohou súdu je, že vždy musí skúmať, kto je majiteľom zmenky, ako výplatného cenného papiera, teda vecnú aktívnu legitímáciu účastníka, ktorý takého právo uplatňuje. V predmetnej veci bolo uplatnené právo nástupcom pôvodného majiteľa vlastnej zmenky, ktoré bolo postúpené Zmluvou o postúpení pohľadávky podľa § 524 Obč.Z. (l.č. 4).

Podľa § 11 ods. 1 čl. I zákona č. 191/1950 Zb. každú zmenku, i keď nebola vystavená na rad, možno previesť indosamentom (rubopisom).

V danej veci bola vystavená vlastná zmenka na rad („komu – J. Š.“). V zmenke nebolo uvedené „nie na rad“ ani iná doložka rovnakého významu, kedy by bolo možné previesť zmenku vo forme a s účinkami obyčajného postúpenia (cesie) tak, ako to predpokladá § 11 ods. 2 zmenkového zákona.

Podľa § 18 ods. 1 zmenkového zákona na prevod listinného cenného papiera na rad, sa vyžaduje aj rubopis, ktorý musí byť bezpodmienečný a predchádzajú s ním všetky práva s papierom spojené, pokiaľ z osobitného zákona nevyplýva niečo iné.

Z obsahu spisu sa javí, že v predmetnej veci bola vlastná zmenka vystavená na rad J.Š., pričom chýbajú dôkazy o tom, že by došlo k postúpeniu zmenky zákonom stanovenou

formou, a to rubopisom. Súd prvého stupňa sa teda bude musieť vysporiadať s otázkou, či medzi pôvodným majiteľom zmenky a žalobcom došlo k platnému prevodu zmenky. Previest' zmenku „na rad“ formou postúpenia pohľadávky podľa § 524 a nasl. Obč.Z., prípadne inou formou než rubopisom v zmysle súčasnej právnej úpravy nie je možné, čo vyplýva zo znenia ust. § 18 zákona č. 191/1950 Zb. v znení noviel. Len po vyriešení tejto základnej otázky môže súd prvého stupňa v merite veci konať. Z uvedeného vyplýva, že v čase rozhodovania súdom prvého stupňa nebolo náležite zistené, kto je vo veci aktívne legitimovaný.

Pokiaľ ide o vecné posúdenie podaných námietok, treba konštatovať, že súd prvého stupňa sa s obsahom podaných námietok dostatočne vysporiadal.

Nesprávnosť rozsudku v napadnutej časti odvolací súd teda vidí v tom, že súd prvého stupňa sa náležite nezaoberal základnou hmotno-právnou podmienkou, a to aktívnou legitimáciou žalobcu v konaní.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe uvedených skutočností rozsudok v napadnutej časti podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, v ktorom rozhodne i o odvolacích trovách.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je odvolanie prípustné.

V Bratislave dňa 18. decembra 2007

JUDr. Jana Zemaníková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: